

عنوان مقاله:

تحلیل کاربرد رهیافت مدارس صحرایی کشاورزان (FFS) در مدیریت تلفیقی آفات: مطالعه موردی در استان آذربایجان شرقی

محل انتشار:

دوفصلنامه علوم ترویج و آموزش کشاورزی، دوره 11، شماره 1 (سال: 1394)

تعداد صفحات اصل مقاله: 17

نویسندگان:

آمنه موسویان - دانش آموخته کارشناسی ارشد ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه زنجان

اسماعیل کرمی دهکردی - دانشیار گروه ترویج، ارتباطات و توسعه روستایی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه زنجان

خلاصه مقاله:

رهیافت مدارس صحرایی کشاورزان (FFS) به عنوان یک رویکرد سیستمیک و مشارکتی نوآورانه و اثر بخش در جهت ارتقای دانش کشاورزان در مورد مدیریت تلفیقی آفات (IPM) مطرح شده است. هدف این پژوهش شناخت تجارب و فرایند بکارگیری پروژه های FFS در استان آذربایجان شرقی و بررسی نظرات کشاورزان در مورد اثرات این پروژه هاست. این پژوهش با استفاده از یک مطالعه موردی اکتشافی- توصیفی از طریق تحلیل اسناد، مصاحبه های نیمه ساختارمند و گروه های متمرکز با کارشناسان و کشاورزان تحت پوشش این رهیافت در چهار شهرستان این استان انجام گرفته است. یافته ها نشان می دهد که پروژه های FFS به طور محدود تنها ۲۵۰ کشاورز را در مورد مدیریت کشت محصولات زراعی و باغی مختلف تحت پوشش قرار داده اند و از سابقه بالایی برخوردار نیستند. این رهیافت به واسطه تاثیر بالقوه بر کاهش مصرف سموم، تولید غذای سالم و کاهش مخاطرات زیست محیطی از اولویت های مهم سیاست های بخش کشاورزی کشور محسوب می شود. این پروژه ها از فنون مشارکتی و جلسات بحث داخل مزرعه استفاده نموده اند، ولی فعالیت های IPM در باغ یا مزرعه ی فقط یکی از کشاورزان تحت پوشش گروه های FFS اجرا گردیده اند، در حالی که سایر افراد صرفا به عنوان مشاهده گر یا شنونده برنامه، بدون دخالت مستقیم در اجرای فعالیت های توصیه شده در مزارع خودشان، شرکت داشته اند. این رهیافت صرفا کشاورزان مرد و بیشتر پیشرو را تحت پوشش قرار داده و زنان روستایی را مورد غفلت قرار داده است. برنامه ریزی کلان در مورد این رهیافت، همچنان به صورت بالا به پایین شکل گرفته است، برخلاف رهیافت متداول انتقال که فناوری در سطح خرد برنامه ریزی و اجرا با مشارکت کارشناسان و کشاورزان محلی انجام می شود. همچنین متخصصان متنوعی از بخش دولتی و خصوصی در پروژه های FFS نقش داشته اند. این پروژه ها در بالا بردن دانش IPM کشاورزان و رعایت صحیح اصول و زمان سمپاشی در مزارع تاثیر داشته اند و رضایت کشاورزان نیز حاکی از تمایل ایشان به ادامه این رهیافت است، ولی کشاورزان قادر نبوده اند که دانش توصیه شده مربوط به کنترل بیولوژیک آفات را به طور گسترده ای در سطح مزارعشان عملیاتی نمایند. کاهش مصرف سموم شیمیایی می تواند تاحدی به افزایش دانش کشاورزان در نتیجه اجرای این پروژه ها مرتبط باشد، ولی عوامل دیگر نیز در این زمینه موثرند، همچون افزایش قیمت آفت کش ها یا دسترسی محدود به آفت کش ها.

کلمات کلیدی:

مدارس صحرایی کشاورزان، مدیریت تلفیقی آفات، دانش، آذربایجان شرقی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1534060>

